

Nieuws uit de Hervormde Gemeente Elspeet

2019 | Week 8

Predikant: ds. M. van Kooten

Nunspeterweg 4

8075 AC Elspeet

Tel. 0577-491206

E-mail: m.vankooten@solcon.nl

Scriba: diaken J. Fijan

Zichtweg 3

8075 CN Elspeet

Tel. 0577-491098

E-mail: scriba@hervormd-elspeet.nl

IBAN Coll. van Kerkrentmeesters Herv. Gem.:

NL29 RABO 0384 7680 75

IBAN Coll. van diakenen Herv. Gem.:

NL61 RABO 0347 5000 99

Diensten

D.V. zondag 24 februari 2019

09.30 uur ds. D.J. Budding

15.00 uur ds. L.M. Jongejan

D.V. woensdag 27 februari

19.30 uur ds. M. van Kooten (bijbellezing)

Collecten

1. Fonds Christelijke doeleindencd

2. Kerk

3. Instandhouding predikantpslaats (deurcollecte)

Van harte aanbevolen

Kinderoppas

Mevr. A. van Steeg-Rozendaal, Mevr. W. van de Brug-Huisman, Mevr. J. Mulderij-Van de Kolk en Julia de Weerd

Kerkauto

Als u door omstandigheden niet zelf naar de kerk kunt komen en toch graag naar de kerk wilt, dan kunt u gebruik maken van de kerkauto. Wilt u opgehaald en thuisgebracht worden? Neem dan contact op met diaken G. van der Zande telefoonnummer 0620590322

Vrijwillige hulpdienst

De vrijwillige hulpdienst is er voor iedereen in onze kerkelijke gemeente die tijdelijk hulp nodig heeft b.v. door ziekte bij ouderdom of om andere redenen. Heeft u vragen of wilt u gebruik maken van de vrijwillige hulpdienst neem dan contact op met Evelien v.d. Brink 492159 of Gretha van het Goor 491380

Catechisaties

Vanwege de voorjaarsvakantie is er deze week geen catechisatie. De week daarop worden de catechisanten weer verwacht en zijn dubbel gemotiveerd om de volgende opdrachten te maken en te leren.

De eerste maandagavondgroep moet leren Nehemia 2:20 en maken de vragen en opdrachten op blz.78 en 79 van LotL 1a.

De tweede maandagavondgroep moet leren Deuteronomium 30:19 en 20 en maken de vragen en opdrachten op blz.93 en 94 van LotL 2a.

De laatste maandagavondgroep moet hoofdstuk 35 van LotL 4b doornemen over de Dordtse Leerregels. Eventuele vragen uit de gelezen stof verzamelen voor de eerstvolgende keer.

De vrijdagavondgroep moet leren hoofdstuk 17 van Hellenbroek en bestuderen de bladzijden 76 en 77.

Bijbellezing

Nu we de bijbellezingen over de twee brieven van Petrus hebben afgerond is hoop ik op verzoek de brief aan de Filippenzen te behandelen. Komende woensdag lezen we het eerste hoofdstuk. Aanvang 19.30 uur in de kerk. Iedereen hartelijk welkom.

Zondagsschool Abia

Beste kinderen van de zondagsschool, D.v. zondag 24 februari zal er geen zondagsschool zijn i.v.m. de voorjaarsvakantie. Ook willen we jullie laten weten dat juf Joanne Post (groep 4-6) i.v.m. haar 'zwangerschapsverlof' tijdelijk vervangen wordt door juf Eline Bomhof. We zijn blij dat juf Eline dit wil doen.

Hartelijke groetjes de leiding van de zondagsschool

Jeugdvereniging Maranatha

Aanstaande zondag D.V. hoopt JV Maranatha weer bij elkaar te komen. Gert zal een presentatie verzorgen over "Hoe krijg ik een genadig God". Zoals gewoonlijk vanaf kwart voor 7 inloop en om 7 uur beginnen.

Allemaal weer van harte welkom!

Hartelijke groet, Gert en André

De tragiek van een Elspeets predikant

Onder mijn boekenschat behoort ook het boek 'Gunning Tragicus' van Prof. dr. M.J.A. de Vrijer. Hij beschrijft daarin het leven van J.H. Gunning die na het predikantschap te Blauwkapel (de Groenekanse kerk was toen nog geheel buiten het gezichtseinder) Hilversum diende. Hij was professor aan de gemeentelijke universiteit te Amsterdam, samen met onze oud-predikant J.J.van Toorenenbergen en bekleede het zelfde ambt aan de universiteit van Leiden. De tragiek was o.m. dat hij hing aan het pastoraat en anderzijds bevlogen was met kennisoverdracht op hoger niveau. Een part-time predikantschap en deeltijds functie als hoogleraar bestond toen nog niet. Over de periode te Leiden schreef hij dat hem de ijzig koude atmosfeer tot stikkens toe benauwde. 'De geseculariseerde geloofsloze theologie houdt elke kathedraal bezet en ik sta hier eenzaam met een paar jonge leerlingen.' Naar menselijke maatstaven had hij het ver gechopt. Van predikant in een onaanzienlijk Utrechts dorpje tot vermaard hoogleraar. Zelf zag hij het anders, gezien zijn uitlatingen. Vandaar dat hij werd beschreven als 'Gunning Tragicus'.

Onder mijn voorgangers in Elspeet is er ook een predikant wiens leven een tragiek was. In ieder geval gedurende zijn Elspeetse periode. Had hij het aan

zichzelf of aan anderen te wijten. Dat weet de Heere alleen. In ieder geval wil ik uw aandacht vestigen op Marinus van Leeuwen die onze gemeente diende van 11 januari 1857 tot 24 september 1863 en over wie ik de meeste informatie vond in het boek 'Het ontstaan van Elim' van de amateur-historicus Albert Metselaar dat in 1986 verscheen alsmede in publicaties van ons oud-gemeentelid Frans Verkade.

Marinus van Leeuwen werd in 1817 geboren in de pastorie van Nieuw-Helvoet, alwaar zijn vader Didericus predikant was van 1803 tot 1857. Na zijn theologische studie werd hij predikant te Meliskerke en de nabijliggende gehuchten Marienkerke en Poppendamme. Hij werd door zijn vader bevestigd op 12 oktober 1845 met de tekstwoorden: Gaat heen in de gehele wereld, predikt het Evangelie aan alle creaturen' (Marc.16:15). Hij verbond zichzelf aan de gemeente met de bekende woorden uit Romeinen 1:16: 'Want ik schaam mij des Evangelies van Christus niet; want het is een kracht Gods tot zaligheid een iegelijk, die gelooft, eerst den Jood, en ook den Griek.' De gemeente van Meliskerke was toen nog ongedeeld. Er was nog geen afgescheiden gemeente. Die kwam pas in 1899 terwijl de bekende ds.G.H.Kersten de eerste voorganger van die gemeente werd. Toen was Marinus van Leeuwen die in 1877 overleed al lang in de eeuwigheid.

In ieder geval is de bediening van Marinus van Leeuwen in Meliskerke niet ongezegend geweest. Zelfs gebeurde het dat een gemeentelid dat geruime tijd in een afgescheiden gemeente buiten het dorp kerkte en zich als lidmaat van de hervormde gemeente had laten schrappen in 1846 vroeg weer als lidmaat te mogen ingeschreven te worden omdat 'de eenige waarachtige leer hier geleerd wordt'. We schrijven dan 6 maart 1846. Een schaduw over zijn ambtsperiode in zijn eerste gemeente was zijn gedwongen huwelijk met de vijf jaar oudere Jacomine van Sorge, afkomstig uit Domburg. Zes weken werd hij na het bekend worden hiervan geschorst en mocht daarna zijn werkzaamheden weer hervatten. Ondanks deze rimpeling in zijn ambtelijk leven bracht dit geen verwijdering tussen de predikant en de kerkenraad alsmede de de gemeente. Mogelijk verstonden ze iets van Galaten 6:1-2: 'Broeders, indien ook een mens vervallen ware door enige misdaad, gij, die geestelijk zijt, brengt den zodanige te recht met den geest der zachtmoedigheid; ziende op uzelf, opdat ook gij niet verzocht wordt. Draagt elkanders lasten, en vervult alzo de wet van Christus.'

Twee kinderen werden er in Meliskerke geboren, Didericus (vernoemd naar de vader van Marinus) en

Adriaan. In 1854 kreeg Marinus een beroep naar de hervormde gemeente te Garderen. Onder leiding van consulent J.G.Verhoeff te Elspeet kwam dit beroep tot stand. Gezien de vorige predikanten die in Garderen beroepen waren was het beroep op Marinus van Leeuwen een constante factor betreffende de geestelijke ligging. Op 1 oktober 1854 werd hij in Garderen bevestigd door ds.J.Binnenweg uit Harderwijk. Met deze rechtzinnige predikant had hij vriendschap gesloten in zijn eerste gemeente. Binnenweg die toen te Wissekerke stond, was namelijk consulent in Meliskerke toen van Leeuwen daar beroepen werd. Van Leeuwen deed intrede in Garderen met 1 Korinthe 9:16b: 'En wee mij indien ik het Evangelie niet verkondig'. Heel kort heeft Marinus in Garderen gestaan. Reeds na een jaar kreeg hij een beroep naar het Friese Garijp-Suameer, waarvoor hij bedankte. Inmiddels raakte Elspeet vacant doordat ds.J.G.Verhoeff naar Nieuw-Loosdrecht vertrok. Marinus van Leeuwen werd consulent in Elspeet en onder zijn presidium werd er een beroep op hem uitgebracht. Dat beroep had echter veel voeten in aarde en moet voor van Leeuwen ook een heel pijnlijk gebeuren geweest zijn. Zoals gebruikelijk werd eerst een twaalftal predikanten opgemaakt, vervolgens een zestal en een drietal. Dat drietal bestond uit de predikanten J.C.Eijkman van Nunseet, J.J.Knap te Putten en de Garderense consulent Marinus van Leeuwen. Tot op dat moment ging alles vanzelf. Toen volgde een tweetal, namelijk Knap en van Leeuwen. Bij het verkiezen uit deze beiden staakten de stemmen want ze hadden een gelijk aantal stemmen. Wat nu gedaan? Men besloot –net als in Handelingen 1 tussen Mattathias en Barsabbas- het lot te laten beslissen. Trouwens, ook Salomo zegt toch in Spreuken 16:33 dat het lot in de schoot geworpen wordt en het beleid daarvan van de Heere is... Overigens is over het loten van de twaalfde discipel in plaats van Judas ook heel wat gebakkeleid door theologen. Er zijn er die menen dat dit niet juist was en uiteindelijk Saulus van Tarsen diens opvolger was die krachtdadig door de Heere werd geroepen op weg naar Damascus. Feit is dat we van Mattathias niets meer lezen in de Bijbel, des te meer van Paulus. Toch gingen -bij aandachtig lezen van Handelingen 1- de discipelen een bijbelse weg, waarbij in verlegenheid ook de naam des Heeren werd aangeroepen. Het lot viel op Jona, lezen in de Heilige Schrift. Hij moest overboord. Dat zou ook het geval zijn met Marinus van Leeuwen, op wie het lot viel op die bewuste vergadering van 4 september 1856. De eerste donkere wolken verschenen al toen ouderling Marinus

Dorst uit volle woede de vergadering verliet en de beroepingsbrief van Marinus van Leeuwen niet wilde ondertekenen. Was het uit boosheid over de 'loterij' of over de prediking of de persoon van Marinus van Leeuwen? In het dorp van mijn jeugd gebeurde het iets dergelijks maar dan nog heftiger. Toen de predikant die mij gedoopt heeft beroepen werd kreeg een boos tegenstemmend kerkenraadslid bij de beroepingsvergadering een hartstilstand...

Ondanks de uiterst pijnlijke vergadering die door Marinus zelf geleid werd nam hij het beroep naar Elspeet aan, hoewel men ook bezig was om hem naar Hollandseveld te krijgen, dat toen nog een nieuwe gemeente was die slechts een zevental jaren eerder een kerkje had mogen bouwen op o.a. voorspraak van koning Willem III en voortgekomen was uit de hervormde gemeente Hoogeveen.

Op 11 januari 1857 vond de bevestiging plaats door ds.A.J.Molenaar uit Harderwijk. Hij was de zoon van de bekende Dirk Molenaar uit Den Haag die in de dagen van de afscheiding de vaderlandse kerk trouw bleef, weliswaar met kromme tenen maar ook met gevouwen handen. Marinus deed intrede met dezelfde woorden als waarmee hij zijn ambstbediening in Meliskerke was gestart, 'Want ik schaam mij des Evangelies van Christus niet; want het is een kracht Gods tot zaligheid een iegelijk, die gelooft, eerst den Jood, en ook den Griek.' (Rom.1:16). Inmiddels bleef hij aan Garderen verbonden als consulent. Overigens bleek hij in Garderen een paar felle tegenstanders te hebben. Toen hij namelijk vanuit Elspeet op zondag 29 maart 1857 een vacaturedienst moest leiden in Garderen bleek men de wagen waar hij mee reed onklaar te hebben gemaakt. Hij schreef daarover aan zijn vriend, burgemeester Nairac van Barneveld, die ook het bewind voerde over Garderen: 'Zondag 29 maart heb ik de bewarende hand Gods mogen opmerken, want toen wij te Elspeet waren gekomen, ontdekte mijn voerman dat de beide lungen van het rad waren, de eene hadden zij er met moedwil te Garderen eruit getrokken, de andere hadden zij zoo gestoken dat hij op de straat te Garderen, voor Rijn Rinsen er is uitgevallen en door de onderwijzer gevonden is'. Omdat hij er nog een paar keer moest preken, met name om ds.J.Koster (de grootvader van de bekende ds.J.H.Koster van Montfoort) te bevestigen vroeg hij de Barneveldse burgervader onderzoek te willen doen naar dit alles 'maar ook in de tweede plaats zoo goed te willen zijn, te willen zorgen, of maatregelen in het werk te stellen, dat zij mij met rust en vrede laten gaan, en mijn voertuig ongevoerd laten'.

Marinus van Leeuwen was niet alleen met zijn vrouw en twee zonen naar Elspeets pastorie verhuisd. Ook Maria van den Driest de huishoudster –die al in Meliskerke ‘in betrekking was’- verhuisde mee. Inmiddels was zij de leeftijd der sterken al gepasseerd. Mogelijk geschrokken van de arbeid in en rondom het immens grote huis wenste ze na enige tijd haar levensavond in Middelburg door te brengen. Dat was in mei 1857. Nu was het geen oudere vrouw maar vooral jonge dames die de echtgenote van Marinus bijstonden in het vele huishoudelijke werk. Helaas zou een van hen mede de oorzaak worden dat Marinus zijn ambt moest neerleggen. Daarover een volgende keer D.V.

Synode van Dordrecht (XIII)

De acta van de Synode van Dordt zijn uiterst summier over de vergaderingen die men hield van vrijdag 15 februari tot en met 1 maart 1619. Op die 81e t/m 97e vergadering werden de laatste punten tegen de remonstranten onderzocht. Opmerkenswaardig is de aantekening bij de negentigste zitting op 22 februari: ‘De Nederlandse professoren hebben openlijk onderzocht de bewijsredenen van de remonstranten tegen de volharding der heiligen. Ze hebben aangezezen dat de leer van de zekere volharding van de ware gelovigen de Godzaligheid niet schadelijk, noch met de beloften en bedreigingen is strijdende en ook de heilige zorgvuldigheid om de zonden te mijden en de ijver om te bidden niet wegneemt’. Een volgende keer zal er meer te melden zijn Deo Volente.